

Gehavende steden

Ruimtelijke effecten van krimp in de Zeeuwse steden (16^e – 19^e eeuw)

Jan-Willem de Winter

14^e- 15^e eeuw
Bloeiperiode
overslaghavens

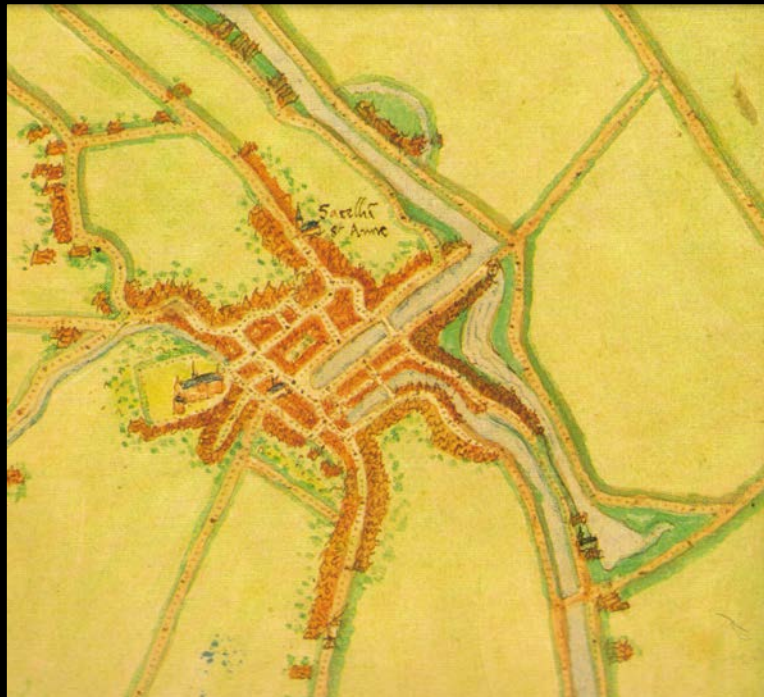
17^e-18^e eeuw
Krimp door
verzanding en oorlog

Vier casestudies:

- Zierikzee
- Brouwershaven
- Middelburg
- Veere

Jacob van Deventer 1560

Joan Blaeu 1649

Zierikzee

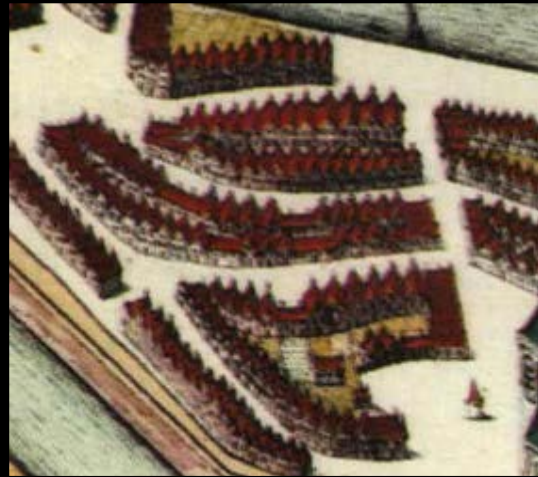
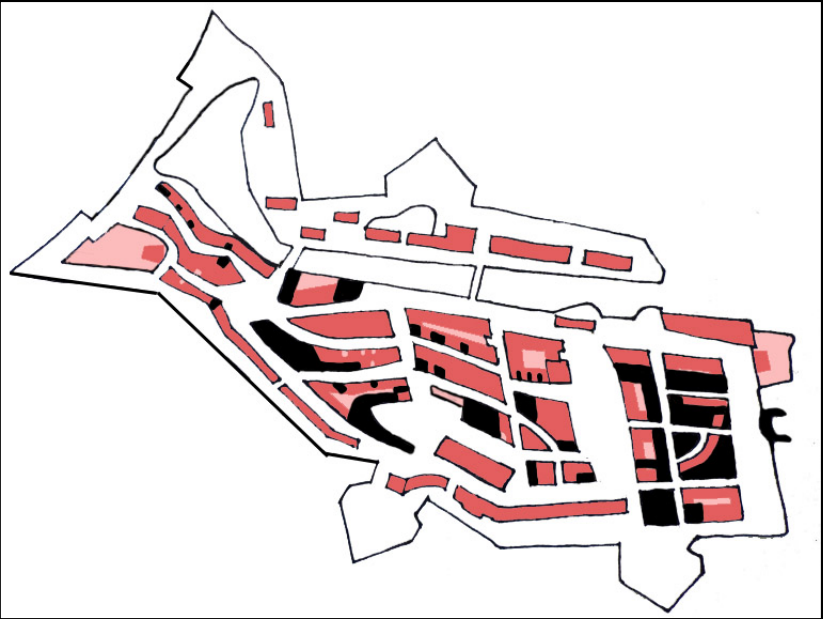
Kadasterkaart 1822

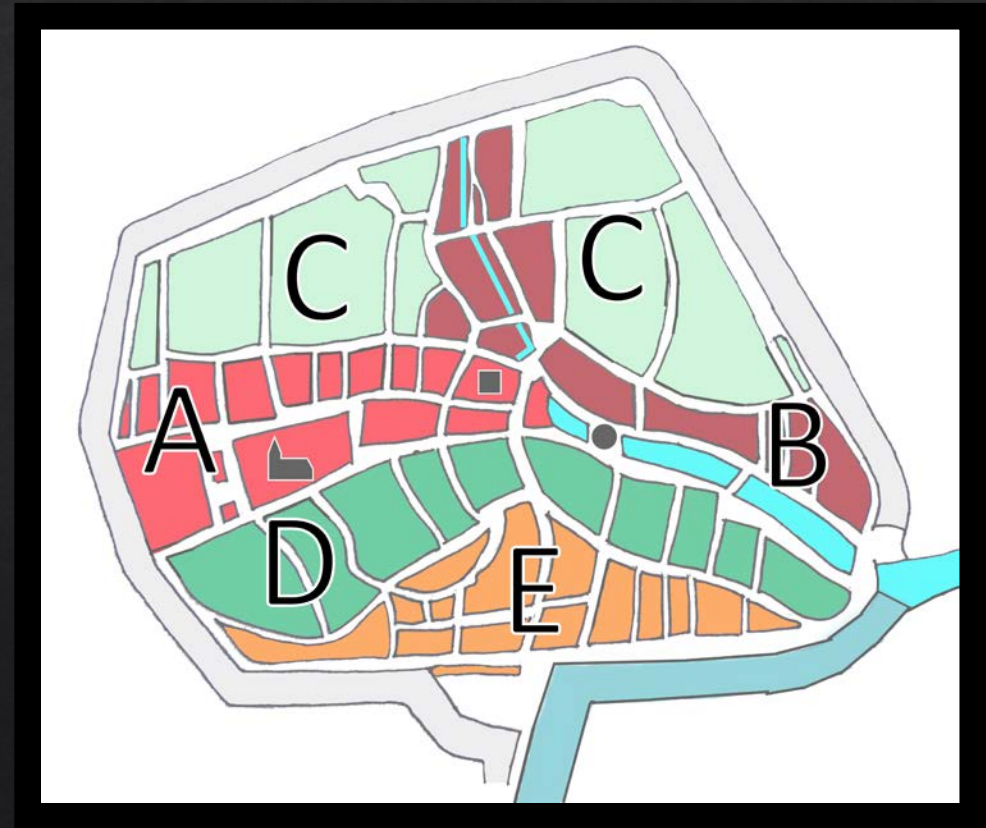

Op zoek naar de structuur van krimp

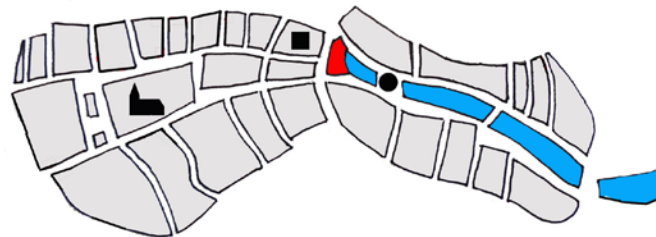
- Het karakteriseren van de stadsdelen:
  - morfologische groei
  - relatie met de haven
  - type bewoners/panden

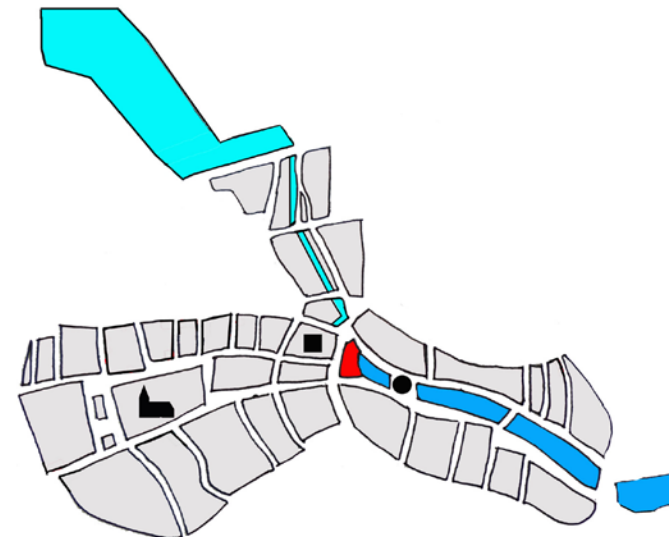

- Ontwikkeling vanaf zevende eeuw op kreekrug. Grafelijk en kerkelijk centrum.
- Bebouwing vanaf elfde eeuw op kreekrug.
- Bebouwing vanaf twaalfde eeuw langs dijk.
- Industriële bebouwing vanaf dertiende/veertiende eeuw
- Bebouwing Nieuwstad eind veertiende eeuw. Verdichting eind zestiende eeuw.
- Perifere bebouwing binnen de stad.
- Oude Haven ontstaan uit kreek.
- Eind zestiende eeuw aangelegde Nieuwe Haven.

A. Zevende eeuw: haven ontstaat door afdamming natuurlijke kreek

B. Ca. 1220 aanleg spuibecken met kanaal voor uitspoelen haven.

C. 1593 Aanleg havenkanaal met Nieuwe Haven.

- Dam
- Oude Haven, ontstaan uit kreek
- Spuikanaal met Molenwater
- Havenkanaal met Nieuwe Haven

Zierikzee

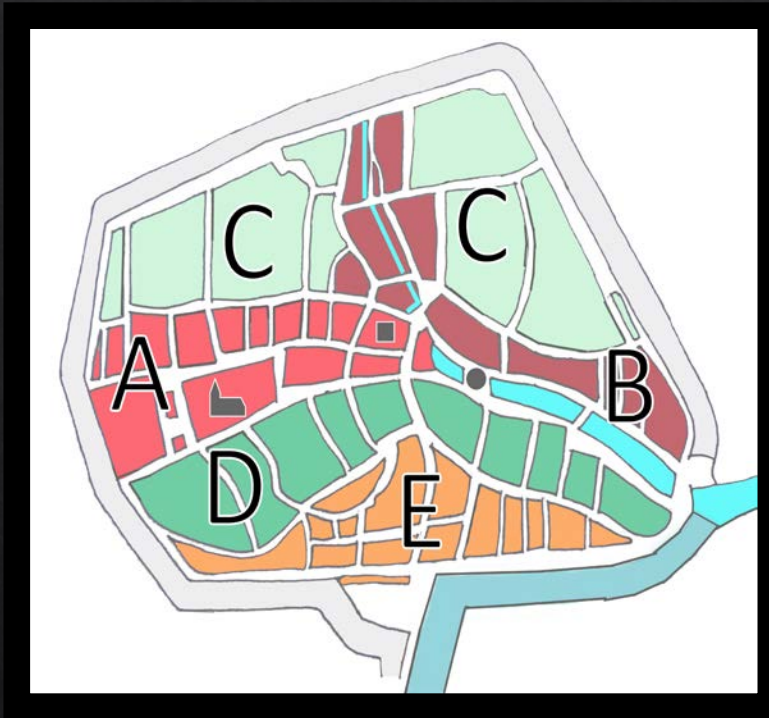

Veere

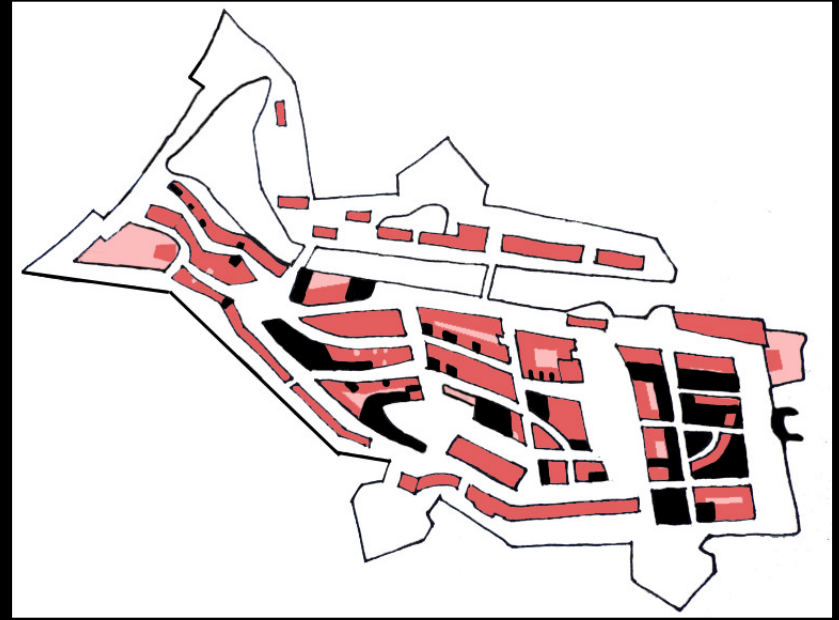

Meeste aantasting in de duurste wijken van de stad

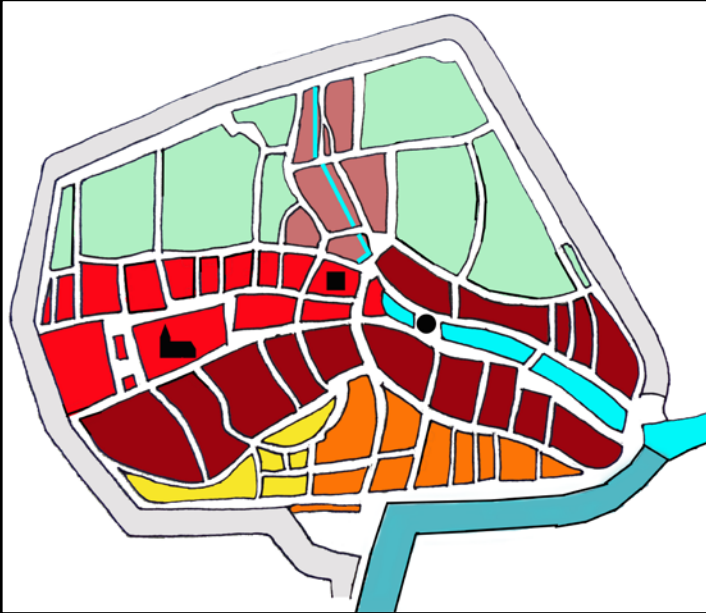
Zierikzee: verdichting van de arbeiderswijk, krimp in de handelarenwijk

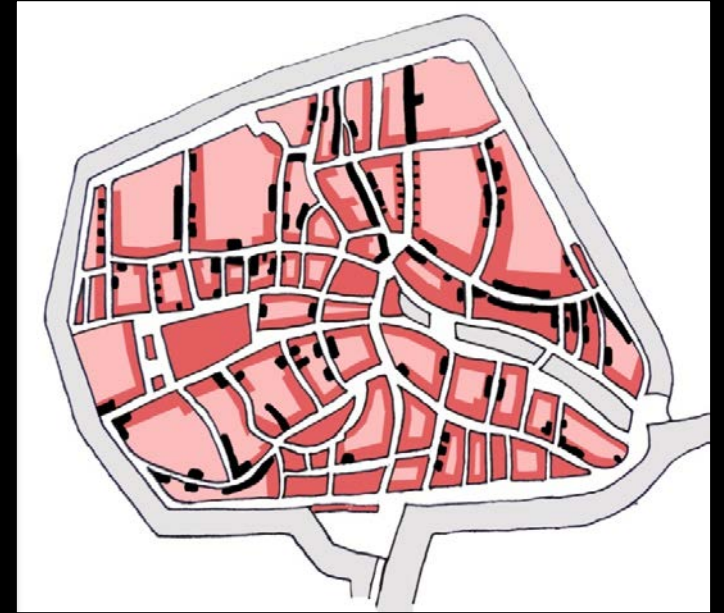

Stadskernen: oudste morfologie werd minst aangetast

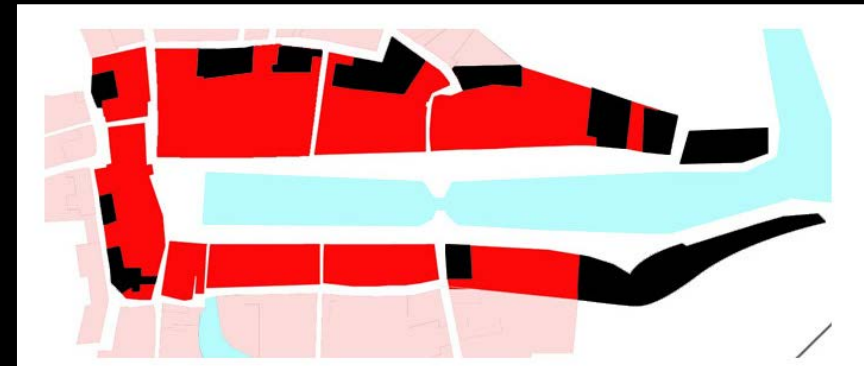
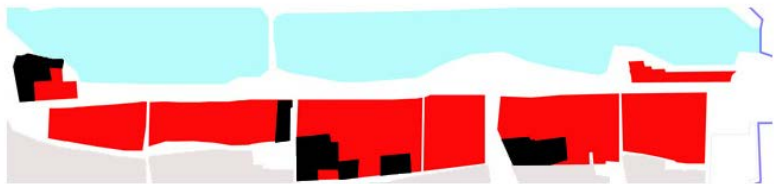
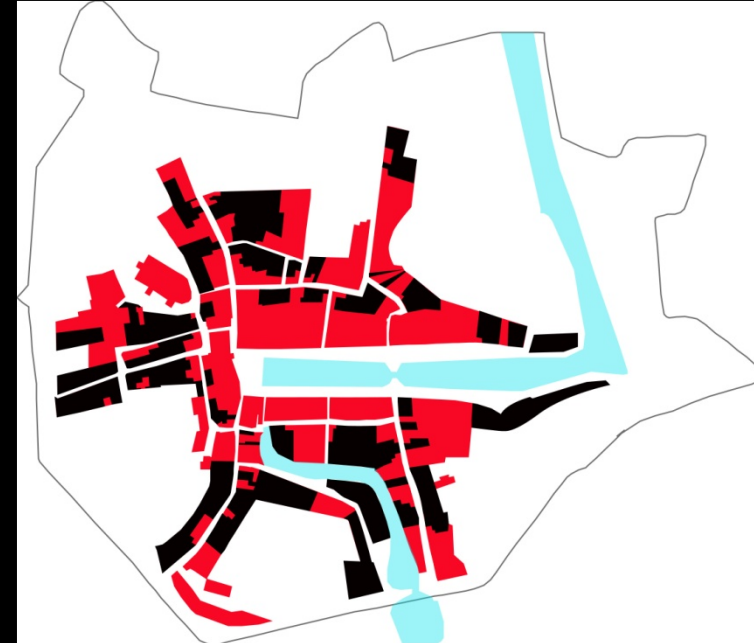
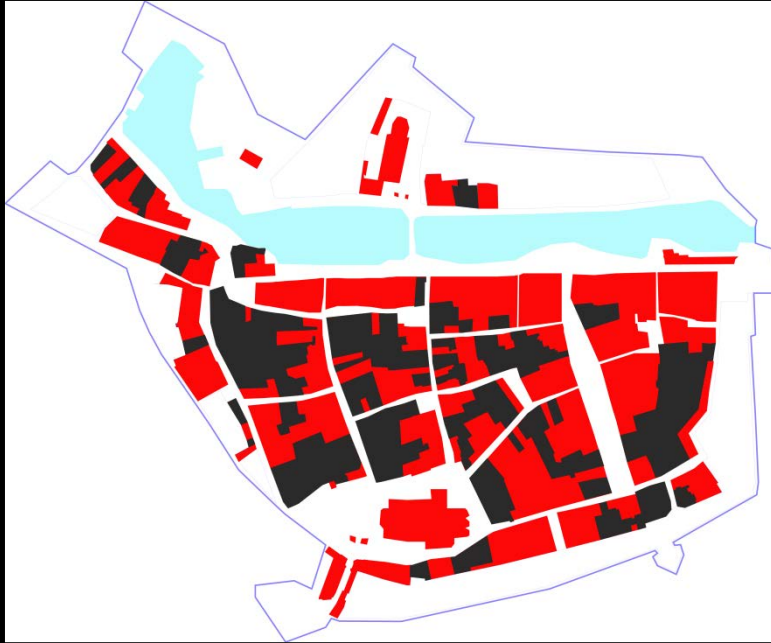

- Ontwikkeling vanaf zevende eeuw op kreekrug. Grafelijk en kerkelijk centrum.
- Bebouwing vanaf elfde eeuw op kreekrug.
- Bebouwing vanaf twaalfde eeuw langs dijk.
- Industriële bebouwing vanaf dertiende/veertiende eeuw
- Bebouwing Nieuwstad eind veertiende eeuw. Verdichting eind zestiende eeuw.
- Perifere bebouwing binnen de stad.
- Oude Haven ontstaan uit kreek.
- Eind zestiende eeuw aangelegde Nieuwe Haven.

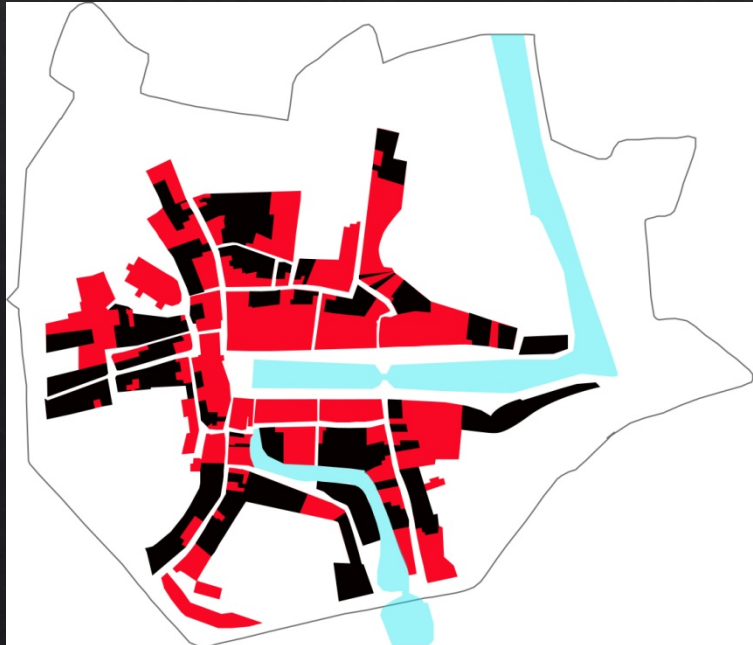
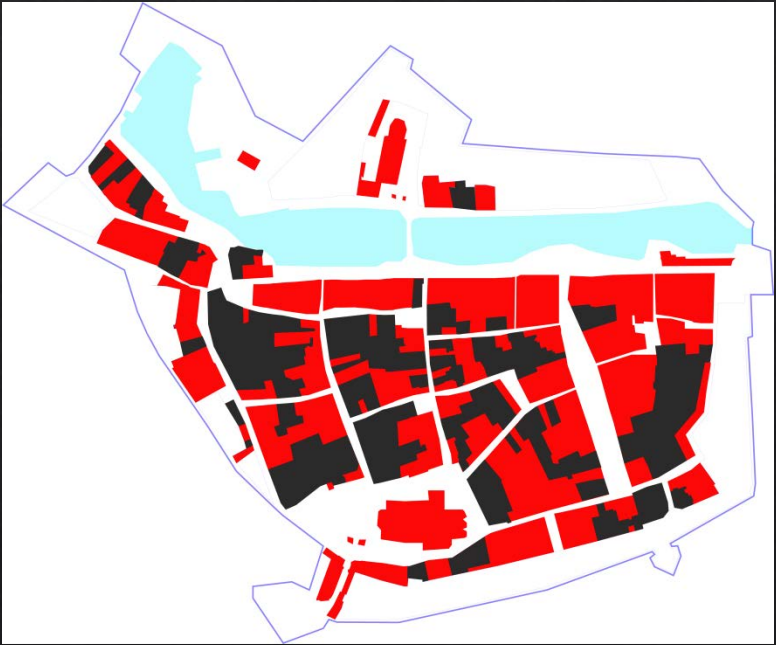
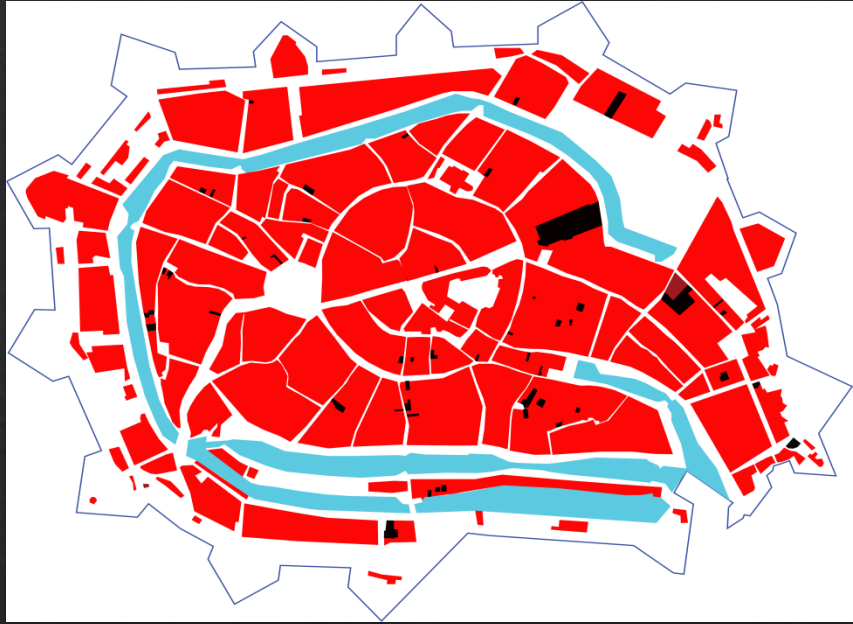
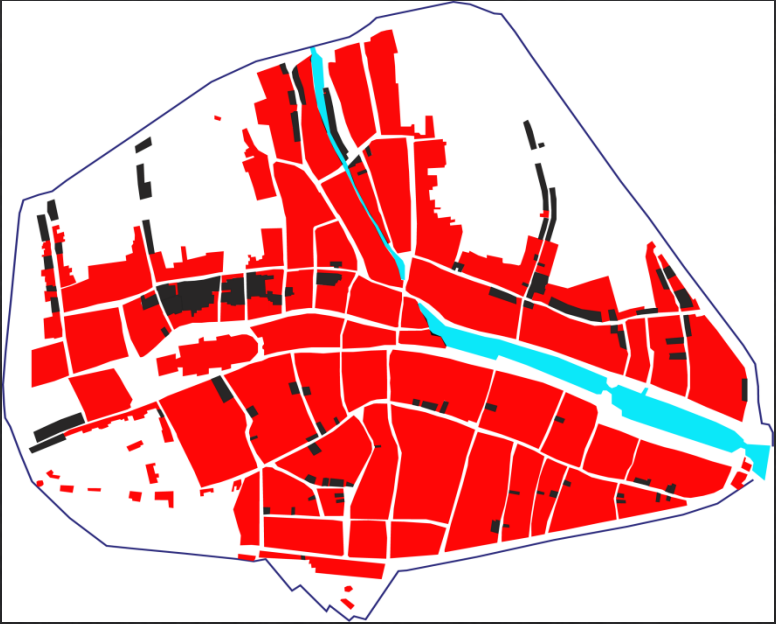

Havenfronten: stadsaanzicht werd gespaard

Conclusie:

De morfologische aantasting is stuurbaar

Eenzijdige economische basis is een groot risico voor een stad